

Uppdatering av grunderna för beviljande av specialsimmkort

Bildnings- och fritidsnämnden 06.03.2025 § 13

59/12.04.00/2023

Beredare	Planerare inom fritidstjänsterna Ville Saikko fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi , tfn 09 29671 (växel)
Beslutsförslag	Bildningsdirektör Eeva-Kaisa Ikonen Bildnings- och fritidsnämnden beslutar 1 godkänna grunderna för beviljande av specialsimmkort till Kyrksläotts simhall i enlighet med bilagan fr.o.m. 1.5.2025 2 att specialsimmkort som inlösts före 1.5.2025 är i kraft ett år från inköpsdagen. Nästa gång då kunden förnyar simtiden på specialsimmkortet ska hen uppvisa ett intyg enligt de gällande grunderna för beviljande. 3 att åldersgränsen för det avgiftsfria seniormotionskortet sänks 1.5.2025 att gälla Kyrksläottsbor som fyllt 65 år.
Behandling	Ordförande Kari Virtanen anmälde jäv för behandlingen av ärendet och beslutsfattandet (förvaltningsstadgan 167 §). Vice ordförande Anna-Mari Toikka fungerade som ordförande för sammanträdet under behandlingen av och beslutsfattandet i detta ärende. Ersättare Liviu Petrila var närvarande vid sammanträdet under behandlingen av och beslutsfattandet i ärendet. Planeraren inom fritidstjänsterna Ville Saikko närvarade vid sammanträdet som sakkunnig under behandlingen av detta ärende. Under behandlingen framställde ledamot Heidi Castrén följande motförslag: Nämnden beslutar att punkterna 1 och 2 remitteras för ny beredning och beslutar om punkt 3 enligt förslaget. Förslaget understöddes av kannattivat Sea Eklund, Sanna Andersén, Birkitta Salonen, Martin Valtonen, Tero Suominen och Mikko Elfving. Kommunstyrelsen godkände enhälligt motförslaget. Kommunstyrelsens representant Antti Kilappa lämnade sammanträdet under behandlingen av detta ärende kl. 19.38. Nämnden beslutade hålla en kort paus vid sammanträdet efter behandlingen av detta ärende kl. 20.28.
Beslut	Bildnings- och fritidsnämnden beslutade remittera punkterna 1 och 2 till beredning och om punkt 3 enligt beslutsförslaget.
Redogörelse	

Bakgrund

Specialsimkortet är ett avgiftsbelagt årskort till simhallen. Kortet beviljas Kyrkslättsborna i enlighet med vissa medicinska grunder för att stöda självständigt simmande. Ett årskort för vuxna kostar 79,20 euro och ett för barn (5–16 år) 39,60 euro. Dessutom betalar kunden en avgift för inlösen av seriekortet 4,70 euro (engångsavgift).

För närvarande man lösa in kortet vid simhallens kassa genom att visa ett FPA-kort (med vissa koder), ett synskadekort eller ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Dessutom kan man ansöka om specialsimmkort hos ungdoms- och idrottstjänsterna genom att lämna in en ansökan som baserar sig på hälsoutredningar. Vid behandling av ansökningar iaktas sekretessplikt enligt patientlagen (17.8.1992/785, 13 b §).

En kund med rätt till specialsimmkort kan enligt prövning få ett assistentkort. Med assistentkort får en (1) eller två (2) vuxna assistenter gratis inträde till simhallen. Om innehavaren av specialsimmkort har EU-funktionshinderkort med A-märke kan hen utan särskilt beslut begära ett avgiftsfritt engångssimmkort direkt vid kassan.

Bakgrund till grunderna för uppdateringen av grunderna för beviljande av specialsimmkort

I grunderna för beviljande av specialsimmkort finns ingen enhetlig linje på riksnivå, utan fastställandet är kommunspecifikt. Förnyandet av grunderna för beviljande av specialsimmkort baserar sig på behovet av att främja jämlikhet, förbättra integritetsskyddet och förtydliga processen för beviljande.

De aktuella grunderna för beviljande av specialsimmkort i Kyrkslätt gäller sedan 1.3.2023 (bildnings- och fritidsnämnden 2.2.2023 § 9). Denna uppdatering baserade sig på ett förslag av rådet för personer med funktionsnedsättning, och i beredningsskedet beaktades de olika förslagen och konsekvenserna av eventuella ändringar ingående.

De ändringar som nu föreslås baserar sig på objektiva och jämlika kriterier där begränsning i funktionsförmågan tydligt kan påvisas utan medicinsk diagnosförteckning. Reformen skulle ur kundens synvinkel underlätta köp av specialsimmkort, vilket i sin tur skulle påskynda kundernas tillgång till service. Dessutom skulle reformen lätta på den administrativa processen.

Helsingfors stad har åren 2023–2024 ingående behandlat grunderna för beviljande av specialsimmkort och uppdaterat sina kriterier från och med 1.3.2024. I Helsingfors beviljas specialsimmkort oavsett diagnos till personer som har en avsevärd begränsning i funktionsförmågan på grund av permanent funktionsnedsättning eller långtidssjukdom. I den aktuella uppdateringen i Kyrkslätt har man beaktat den omfattande bedömning som Helsingfors gjort.

Reformen har presenterats för alla påverkansorgan (äldrerådet, rådet för personer med funktionsnedsättning och ungdomsfullmäktige), och de har blivit ombedda att ge ett utlåtande. Repsonsen från dessa har beaktats i beredningsarbetet. Rådet för personer med funktionsnedsättning och ungdomsfullmäktige har gett ett utlåtande, och utlåtandena ingår som tilläggsmaterial till ärendet. Äldrerådet beslutade vid sitt sammanträde anse grunderna för beviljande vara en positiv sak och beslutade avstå från att ge ett separat utlåtande.

Nuläge

Antalet inlösningar av specialsimmkort har under åren 2020–2024 varierat 166–379 kort per år. Försäljningsmängderna åren 2020–2022 har påverkats av begränsningarna i användningen av simhallen på grund av coronapandemin.

År 2023 gjordes 14 259 simhallsbesök med specialsimmkort, men år 2024 minskade antalet besök till 12 191, vilket innebär en minskning på cirka 14,5 procent. I ungdoms- och idrottstjänsterna behandlas årligen cirka 50 ansökningar om specialsimmkort (ingår i det totala antalet), resten av korten (ca 330) köps direkt vid simhallens kassa.

år	antal inlösningar av kort	antal besök
2023	379	14 259
2024	372	12 191

Det bör beaktas att personuppgifter om personer som löst in specialsimmkort inte kan samlas vid simhallens kassa till registret på grund av dataskydd, och därför finns det ingen mer exakt statistik om olika inlösningssätt (FPA-koder, synskadekort, parkeringstillstånd för rörelsehindrade eller ansökan).

Möjligheten att sedan år 2023 lösa in ett assistentkort genom att visa EU-funktionshinderkort med A-märke eller ansöka om rätt till två assistenter har inte ökat användningen av assistentkort.

Föreslagna ändringar i grunderna för beviljande av specialsimmkort

I reformen föreslås att **specialsimmkort oavsett diagnos beviljas till Kyrkslättbor som har en avsevärd begränsning i funktionsförmågan på grund av permanent funktionsnedsättning eller långtidssjukdom. I fortsättningen skulle man kunna lösa in kortet vid simhallens kassa på följande grunder:**

- Parkeringstillstånd för rörelsehindrade
- Synskadekort
- EU-funktionshinderkort
- Taxikort som beviljats för färdtjänst enligt lagen om funktionshinderservice

Behov av assistent (1–2 personer) verifieras i fortsättningen med A-märke på EU-funktionshinderkort, och assistenten får vid kassan rätt till engångsbesök.

Specialsimmkortet inlöses vid simhallens kassa enligt gällande prislista, besökaren ska bevisa sin identitet. Det kommer även fortsättningsvis att finnas specialsimmkort för vuxna och barn (5–16-åringar).

Ungdomsfullmäktige önskar i sitt utlåtande att inte bara assistenter skulle få gratis följa med ett barn eller en ung person med funktionsnedsättning, utan att också en fysioterapeut som rehabiliterar barnet eller den unga personen skulle ha samma möjlighet. En fysioterapeut får redan nu genom instruktörskort gratis följa med en rehabiliteringsklient enligt simhallens gällande prislista.

Med de ändringar som föreslås skulle den nuvarande förteckningen över koder på FPA-kort och ansökningsprocesser med hälsoutredningar slopas ur grunderna för beviljande, men EU-funktionshinderkortet skulle införas i grunderna för beviljande.

EU-funktionshinderkort och införande av det i grunderna för beviljande

EU-funktionshinderkortet är ett frivilligt kort som fungerar som hjälpmedel för kommunikation och deltagande för personer med funktionsnedsättning i Finland och andra EU-länder. Med funktionshinderkort kan en person med funktionsnedsättning påvisa sin funktionsnedsättning eller sitt behov av assistent till exempel i kollektivtrafiken samt på idrotts- och kulturevenemang. För att få kortet lämnar kunden först in en ansökan till FPA. FPA granskar sedan sökandens rätt till funktionshinderkort. Sedan kan kortet beställas via kortleverantörens beställningssystem. Kortet kostar tio (10) euro och är giltigt i tio (10) år. (Källa: FPA och www.vammaiskortti.fi).

I Kyrkslätt finns för närvarande 125 EU-funktionshinderkort, varav 114 har A-märke (bevis på behov av assistent eller stödperson).

Förhandsbedömning av konsekvenserna

Rådet för personer med funktionsnedsättning tar upp oron över att en del av de nuvarande 380 kunderna hamnar utanför servicen i och med reformen. Dessutom föreslår rådet för personer med funktionsnedsättning att utlåtande som baserar sig på bedömning av yrkesperson inom hälsovård, så som läkare, fysioterapeut, ergoterapeut eller rehabiliteringsinstruktör, införs i de föreslagna grunderna för beviljande. Detta skulle enligt rådet för personer med funktionsnedsättning vara möjligt att genomföra med en enkel blankett som bara innehåller information om rekommendationen. Rådet för personer med funktionsnedsättning föreslår också att alla barn upp till 10 års ålder beviljas en åldersbaserad rätt till assistent enligt nuvarande praxis, oberoende av A-märke på EU-funktionshinderkort. Dessutom önskar rådet för personer med funktionsnedsättning ett förtydligande i hur reformen skulle förbättra integritetsskyddet, dataskyddet eller datasäkerheten i den nuvarande praxisen.

Antalet inlösta specialsimmkort per år har stabiliserat sig runt cirka 380 kort, varvid det nu finns cirka 380 kunder med specialsimmkort. Av dessa lämnar cirka 50 personer (ingår i det totala antalet 380) årligen in en ansökan hos idrottstjänsterna.

Enligt Statistikcentralen upplevde 12,9 procent av alla som fyllt 16 år och som hör till hushållsbefolkningen allvarliga funktionsnedsättningar år 2022. I proportion till Kyrksläotts invånarantal (situationen 12/2024) är detta cirka 4 400 personer. I Kyrkslätt fanns (situationen 12/2024) minst 1 229 mottagare av handikappförmåner, när man beaktar handikappbidrag för personer under 16 år, handikappbidrag för personer över 16 år och vårdbidrag för pensionstagare (Källa: FPA Statistik och data / Statistikdatabasen Kelasto).

Trots att kodsystemet för FPA-kort och upphandlingsmodellen enligt ansökningsprocessen stryks ur de nuvarande grunderna för beviljande skulle en del av kunderna fortfarande bibehålla rätten till specialsimmkort i och med EU-funktionshinderkortet.

Det bör beaktas att uppgifter om personer som löst in specialsimmkort inte kan samlas vid simhallens kassa till registret av dataskyddsskäl, och därför finns det ingen mer exakt statistik om olika inlösningssätt (FPA-koder, synskadekort, parkeringstillstånd för rörelsehindrade eller ansökan).

Det bör dock observeras att en del av de nuvarande 380 kunderna också hör till andra rabattgrupper för inträdesavgifter till simhallen (pensionärer, studerande, arbetslösa). Då betalar en del av kunderna en nedsatt besöksavgift till simhallen.

Enligt FPA:s statistik finns det för närvarande 125 personer med EU-funktionshinderkort i Kyrkslätt, men i kommunen finns det över 1 200 mottagare av handikappförmåner. Således kan man förutse att användning av EU-funktionshinderkort som grund för beviljande av specialsimmkort ger en betydande del av nya kunder tillgång till tjänsten. Detta utvidgar kundkretsen särskilt till nya grupper som inte tidigare har fått specialsimmkort. Dessutom belastar användning av EU-funktionshinderkort som grund för beviljande inte hälsovården, för kunden behöver inte skaffa separat utlåtande eller intyg för att få kortet.

Det är inte ändamålsenligt att på förslag av rådet för personer med funktionsnedsättning införa utlåtande av yrkesperson inom hälsovård som grund för beviljande, eftersom det inte skulle grunda sig på diagnos utan bara på rekommendationen om fördelar med motion. Eftersom alla rekommenderas motion skulle detta i praktiken innebära en avsevärd utvidgning av beviljandet av specialsimmkort utan någon klar målgrupp. Detta skulle kunna leda till en situation där grunderna för beviljande inte längre är riktade till dem som behöver särskilt stöd, utan det skulle bli en allmän rabatt som används i stor utsträckning. En sådan situation skulle också ha avsevärda ekonomiska konsekvenser som minskar bildnings- och fritidsnämndens intäkter. Dessutom skulle ett sådant förfarande med utlåtanden öka bördan på hälsovården.

Målet för reformen är att skapa en klar och enhetlig grund för beviljande som riktar specialsimmkortet till dem som har behov som beror på funktionsnedsättning. Användning av EU-funktionshinderkort som grund för beviljande stöder detta mål och ger samtidigt nya användargrupper tillgång till tjänsten utan extra utlåtanden och administrativ börda. På så sätt bidrar reformen både till kundorientering och till smidigare administration.

Ungdomsfullmäktige önskar att specialsimmkortet i framtiden skulle kunna fungera på liknande sätt som seniormotionskortet, varvid kunden skulle kunna utnyttja kortet för såväl simning som för gymbesök.

För närvarande är specialsimmkortet riktat till att stöda självständig simning. Det nuvarande gymmet i simhallen är liten, och det rymmer bara cirka åtta kunder åt gången. Gymmet används både av kommuninvånare och av olika motionsgrupper, och dess användningsgrad är för närvarande så hög som möjligt.

Utvidgning och totalrenovering av simhallen öppnar dock en möjlighet att utveckla tjänsterna vidare, varvid ungdomsfullmäktiges förslag kan övervägas som en del av helheten av främjande av motion.

Dataskydd

I och med reformen blir det lättare att ansöka om specialsimmkort, för det kommer inte längre att vara nödvändigt att visa medicinska intyg eller

diagnosgrunder. Detta minskar kundernas behov av att dela med sig känsliga hälsouppgifter och lättar på det administrativa arbetet, vilket gör att kunden får snabbare tillgång till tjänsten. Kunderna kan i fortsättningen påvisa sin rätt till kort med offentligt erkända dokument, så som EU-funktionshinderkort, parkeringstillstånd för rörelsehindrade eller synskadkort, utan att behöva lämna en separat utredning om sitt hälsotillstånd till kommunen.

Reformen förbättrar dataskyddet och minskar dessutom den administrativa risken med hantering av känsliga hälsouppgifter. Eftersom kommunens idrottstjänster inte längre behöver ta emot och behandla hälsovårdsdokument försvinner behovet av att förvara känsliga uppgifter helt.

Lättandet av processen för beviljande av specialsimmkort förbättrar tillgängligheten av idrottstjänsterna, för man kan skaffa kortet direkt vid simhallens kassa utan separat ansökningsförfarande. Särskilt de kunder som tidigare har varit tvungna att vänta på behandlingen av ansökningar kommer att kunna uträtta ärenden smidigare. Avgiftsfritt inträde för assistenter med A-märke på EU-funktionshinderkort gör praxisen tydligare och enhetligare oavsett ålder.

Det är ändå viktigt att observera att man måste lämna in en separat ansökan till FPA och betala 10 euro för att få EU-funktionshinderkort och att kortet är giltigt i tio år. Denna kostnad och ansökningsprocess är ändå relativt lätt jämfört med den tidigare modellen där man kunde vara tvungen att skaffa ett intyg av en yrkesperson inom hälsovård eller andra separata utredningar för att få ett specialsimmkort.

Trots att en del av de nuvarande användarna kan förlora tillgången till kortet i och med de nya grunderna för beviljande utvidgar reformen i sin helhet tillgången till specialsimmkort och säkerställer att grunderna för beviljande av kortet baserar sig på enhetliga och klara kriterier. Med ändringen stöder man jämlika motionsmöjligheter och säkerställer att det i fortsättningen är så smidigt och rättvist som möjligt för alla kunder att skaffa specialsimmkort.

Sänkning av åldersgränsen för seniormotionskort

I samband med uppdateringen av grunderna för beviljande av specialsimmkort tar man också ställning till den nuvarande åldersgränsen för seniormotionskort. Som en del av främjandet av seniorbefolkningens aktiva vardag i Kyrksläotts kommun sänktes åldersgränsen för det avgiftsfria seniormotionskortet till simhallen från och med 1.1.2024. I stället för den tidigare åldersgränsen 70 år kan kortet nu lösas in av alla Kyrksläottsbor som fyllt 68 år (bildnings- och fritidsnämnden 12.12.2023 § 79).

Antal seniormotionskort och antal besök

Sänkningen av åldersgränsen för seniormotionskort har ökat användningen av simhallen bland personer i åldern 68 år och äldre. Mer exakta uppgifter om till vilka åldersgrupper användarna av korten hör finns dock inte, för korten löses direkt in vid kassan, och av dataskyddsskäl registeras inga personuppgifter om dem som löser in kortet.

År 2024 skaffades 193 fler seniormotionskort än året innan, vilket motsvarar en ökning på 20,7 procent efter sänkningen av åldersgränsen.

år	antal besök	förändring (%)	förändring (besök)
2023	27 463	-	-
2024	33 820	23,20 %	6 357

år	antal inlösningar av kort	förändring (%)	förändring (st.)
2023	933	-	-
2024	1 126	20,70 %	193

Av ökningen av antalet användningar kan man dra slutsatsen att ändringen har varit positiv och lyckad, för ändringen har avsevärt ökat användningen av seniormotionskort. Och detta har många positiva effekter på främjande av kommuninvånarnas hälsa och välfärd.

Konsekvensbedömning av seniormotionskortet

Enligt befolkningsprognoser kommer seniorbefolkningen i Kyrkslätt att öka starkt under de följande tio åren. Fritidstjänsternas tjänster inklusive simhallstjänsterna är av mycket stor betydelse i kommunens främjande av hälsa och välmående, och om detta finns det bestämmelser i kommunallagen samt i flera speciallagar som också gäller fritidstjänsterna.

I Kyrksläatts kommunstrategi 2024–2030 är främjandet av välfärden ett centralt, genomgående tema där välfärden, hälsan och den upplevda livskvaliteten för kommuninvånarna och de personer som arbetar i kommunen betonas. Detta tema styr den kommunala verksamheten på alla nivåer.

Bildnings- och fritidsnämnden godkände 12.12.2024 § 84 ungdoms- och idrottstjänsternas avgifter fr.o.m. 1.1.2025 tills vidare. Enligt den gällande prislistan gäller seniormotionskortet Kyrksläattsbor som fyllt 68 år.

I Kyrkslätt bodde 31.12.2023 cirka 7 400 personer som fyllt 65 år, och i och med ändringen av åldersgränsen skulle förmånen omfattas av cirka 1 350 nya personer (Statistikcentralen). Den tidigare sänkningen av åldersgränsen ökade användningen av simhallen avsevärt. Utifrån statistiken och användningen år 2024 bedömer man att **en sänkning av åldersgränsen med tre år (3) skulle medföra ekonomiska konsekvenser på cirka 30 000 euro per år.**

En ändring av åldersgränsen för seniormotionskort skulle stöda kommuninvånarnas välfärd och funktionsförmåga, särskilt de personer som hör till åldersklasserna för seniormotionskort, motionerar lite och upplever funktionsnedsättning eller är i svagare ekonomisk ställning. Därför föreslås **bildnings- och fritidsnämnden att åldersgränsen för det avgiftsfria seniormotionskortet sänks 1.5.2025 att gälla Kyrksläattsbor som fyllt 65 år.**

Genom att sänka åldersgränsen för seniormotionskort gör man det också möjligt för en del av användarna av specialsimkort att övergå till att använda det avgiftsfria seniormotionskortet.

Sammandrag

På basis av utredningsarbetet kan man konstatera att det ur jämlikhetsperspektiv är motiverat att i fortsättningen bevilja specialsimmkort till personer som har en avsevärd begränsning i funktionsförmågan i stället för enstaka diagnosgrupper. Denna begränsning bevisas i fortsättningen av EU-funktionshinderkort, parkeringstillstånd för rörelsehindrade, synskadekort samt taxikort som beviljats för färdtjänst enligt lagen om funktionshinderservice.

Kunden skulle få en tydligare process för anskaffning av specialsimmkort då alla kunder i fortsättningen skulle skaffa kortet vid simhallens kassa och kundens integritetsskydd och dataskydd samtidigt skulle vara tryggt. Ingen kundgrupp skulle heller längre behöva skicka en separat ansökan till idrottstjänsterna för att skaffa specialsimmkort eller separat skaffa ett läkarintyg som behövs för att ansöka om specialsimmkort.

Ett ekonomiskt och verksamhetsmässigt hållbart sätt att ordna kommunala idrottstjänster förutsätter att åtgärderna riktas på effektiva tjänster som utnyttjas i stor utsträckning. Det är viktigt att hitta framtidslösningar som främjar jämlika motionsmöjligheter utan invecklade ansökningsprocesser.

Som en del av detta arbete har kommunens fritidstjänster planerats att brett tjäna olika målgrupper, och utvecklingen av dem fortsätter aktivt i samarbete med olika aktörer och kommuninvånare. Målet är att vidare förbättra allas möjligheter att delta och motionera självständigt. Detta förutsätter ett långsiktigt och bredbasigt samarbete där fokus ligger på lättillgängliga kommunala tjänster utan separat ansökningsförfarande eller extra administrativ börda.

Exempel på sådana åtgärder är bland annat avgiftsfria simkort som barn och unga kan låna på biblioteket, avgiftsfria hobbygrupper för barn och unga i samarbete med lokala aktörer, mångsidigare och ökade ambulerande handledningstjänster, till exempel avgiftsfri Seniorbilsverksamhet, samt sänkning av åldersgränsen för det avgiftsfria seniorkortet.

Bildnings- och fritidsnämnden föreslås att specialsimmkortet i Kyrkslätt i fortsättningen beviljas alla Kyrkslättbor med avsevärd begränsning i funktionsförmågan på grund av permanent funktionsnedsättning eller långtidssjukdom oavsett diagnos. **Som kriterier för beviljande föreslås sätt att påvisa begränsningen i funktionsförmågan på någon av följande grunder samtidigt som kundens integritetsskydd och dataskydd skyddas:**

- **Parkeringstillstånd för rörelsehindrade**
- **Synskadekort**
- **EU-funktionshinderkort**
- **Taxikort som beviljats för färdtjänst enligt lagen om funktionshinderservice**

En (1) eller två (2) assistenter får komma gratis in i simhallen med A-märke på EU-funktionshinderkortet. Assistenten får vid kassan rätt till engångsbesök.

Specialsimmkortet löses in direkt vid simhallens kassa enligt den gällande prislisan. Det kommer även fortsättningsvis att finnas specialsimmkort för vuxna och barn (5–16-åringar).

Dessutom föreslås nämnden att specialsimmkort som inlösts före 1.5.2025 är i kraft ett år från inköpsdagen. Nästa gång då kunden förnyar simtiden på specialsimmkortet ska hen uppvisa ett intyg enligt de gällande grunderna för beviljande.

Inga ändringar i priset på specialsimmkortet föreslås.

Nämnden föreslås också **att åldersgränsen för det avgiftsfria seniormotionskortet sänks 1.5.2025 att gälla Kyrkslättbor som fyllt 65 år.**

Alla ändringar meddelas aktivt på ett sätt som iakttar målgrupperna genom olika kommunikationskanaler.

Planeraren inom fritidstjänsterna Ville Saikko närvarar vid sammanträdet som sakkunnig under behandlingen av detta ärende.